

David Croitor

**PERIOADA
PROSTIEI**

București, 2024

Ilustrații copertă:

David Croitor

Amintiri de pe Valea Șomuzului - ulei pe pânză, 50 x 65 cm, 2024

Interior țărănesc - ulei pe pânză, 50 x 65 cm, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CROITOR, DAVID

Perioada Prostiei / David Croitor. - București : Bifrost, 2024

ISBN 978-630-6514-24-3

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autorului.

Copyright © 2024

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58, sector 3, București

e-mail: office@bifrost.ro

www.bifrost.ro

Părinților mei Virginia și Gheorghe...

ELOGIU ADUS PROSTIEI PRIN RÂS

David Croitor este cunoscut ca pictor. A expus lucrări în țară și în străinătate, fiind bine cotate de critici de artă, redevabili.

Surpriza cu care vine acum, în fața concetățenilor, este această carte de debut, „Perioada prostiei”, în care retrăiește o mulțime de evenimente din viața sa, începând din copilărie și ajungând până la vârsta maturității, toate așezate într-un mănunchi de povestiri savuroase, cu un stil literar vioi, bogat în umor, în care sinceritatea și inocența excelează.

El îi privește pe aproape toți din jurul său cu un zâmbet pe buze, bine calculat, uneori acid, alteori cald. Este remarcabil faptul că nici pe el însuși nu se menajează, se descrie exagerându-și micile defecte, tocmai pentru a menține o bună dispoziție cititorului.

La prima vedere, ai crede că este o carte pentru copii. Nu, nu este o carte pentru o anumită vârstă, este o carte pentru toate vârstele. Sigur, este tentant să scrii despre prostie, într-un mod agreabil, unde simțul umorului trebuie să predomine. Albert Einstein spunea: „Doar două lucruri sunt infinite pe lumea asta: Universul și prostia umană, și nu sunt sigur în legătură cu Universul...”

Prostia a avut, întotdeauna, doi parteneri de nădejde: plânsul și râsul. David Croitor mizează, în cartea sa, pe râs, pentru că râsul asigură un succes garantat amintirilor păstrate în memorie, încă de când avea o vârstă fragedă. Fără să vrei, citind cartea, te duci cu gândul la Ion Creangă, cel care a descris alte vremuri, amuzându-se

și amuzându-ne cu frumusețile copilăriei sale, într-un sat aflat la o aruncătură de băț de Litenii lui David și care avea obiceiul să spună: „Știu că sunt prost. Dar când mă uit în jur, prind curaj.”

Poznaș din fire, David pune la cale tot felul de întâmplări, care-i duc într-o dificultate amuzantă pe prietenii săi, dar și pe rudele sale. Chiar tatăl său se miră când e prea cuminte, fiind sigur că mai născocеște ceva. Și micul David pune mereu ceva la cale, cu mintea lui de copil neastâmpărat, profitând de naivitatea celor din jur. Mama sa trece peste toate astea și mereu îl sfătuiește să citească mult, să învețe, „că vezi și tu, satu-i plin de proști” și parcă mereu ajunge, vrând-nevrând, la aceeași concluzie severă cu Marin Sorescu: „Nu e o rușine să te naști prost. Rușine e să mori prost.”

Întreaga carte pare să fie un hohot de râs sau, cel puțin, asta se străduiește autorul să facă, și reușește cu succes. Uneori cade într-o melancolie care are tendința de a-l scoate din tablă, ca pe iepurele lui Nichita Stănescu, dar David se dezmeticește rapid și umorul iarăși revine, surprinzându-l pe cititor.

Povestitor de mult talent, autorul captivează, ești tentat să lași la o parte totul și să citești, pe nerăsuflăte, cartea. El „pictează” prin cuvinte la fel de bine ca și prin culori. Intercalând în text o mulțime de regionalisme și arhaisme, o diversitate de porecle, de expresii folosite de oamenii locului, de obiceiuri, creează o atmosferă sătească originală, plină de pitoresc, care fac lectura mai plăcută și mai interesantă. Nu îți vine să crezi că povestitorul se află în fața unui debut literar, oricine va spune că e un scriitor profesionist, care are multe cărți la activ.

El povestește, cu amărăciunea copilului necăjit, de la țară, cât de frumoasă este viața când o trăiești privind-o cu umor, ca și când Dumnezeu a făcut o glumă, lăsându-te să împarți cu cei din jur măruntele bucurii de zi cu zi. David se integrează perfect cu sătenii săi în viața satului, el este autorul multor farse, dar nu se situează deasupra nimănui. El dă savoare prin întrebările și

explicațiile puerile care se nasc în mintea sa, el este, de fapt, personajul principal, un copil isteț, pus pe hârjoană, convins fiind că tot ceea ce face este spre binele lui și al celor apropiați, numai că lucrurile nu-i ies bine întotdeauna. Motiv pentru care tatăl său îi atrage atenția: „Măi băiete, ție îți fată mintea numai prostii!” Și, într-adevăr, băiatul este o mașinărie năzdrăvană care produce soluții caraghioase, aducătoare de haz, o imaginație bogată specifică unui copil care, de fapt, este inteligent și care anunță subtil că, ajuns mare, va realiza lucruri neobișnuite, ceea ce se va și întâmpla peste ani.

Este o revelație să parcurgi paginile cărții *Perioada prostiei*. Intuiesc că fiecare cititor își va retrăi propria copilărie, întâmplărilor pe care le descoperă, alăturându-le pe ale lui. Este readucerea în prim-plan a altor vremuri, care au păstrat gluma și hazul chiar și în cele mai grele momente, tocmai pentru a trece mai ușor peste ele. Este buna dispoziție pe care o găsim la țăranul român, și mai ales la cel moldovean. Cred că, parodiindu-l pe Lucian Blaga, putem spune că „umorul s-a născut la sat”.

Neastâmpărul lui David, copilul care este, de fapt, vioara întâi a tuturor întâmplărilor, îl duce pe acesta într-o permanentă căutare a noului, creând o continuă ilaritate, cu modul inocent de a gândi și de a trece la fapte, pentru că orice întâmplare din viața sa se transformă într-o problemă care trebuie de îndată rezolvată într-un fel sau altul, surprinzându-și de fiecare dată părinții și prietenii cu soluțiile găsite. El este cel care, la sfatul unui moșneag hâtru, moșul Nicolae, fură sare de acasă, ca să prindă iepuri; el este cel care leagă puii de cloșcă, să nu-i fure uliul; el este cel care, atunci când va fi mare, își dorește să ajungă bandit; el este cel care prinde broaște, pentru a face rost de bani; el este cel care inventează o mulțime de acțiuni, care mai de care mai năstrușnice, spre disperarea alor săi, dar spre amuzamentul cititorului.

Practic, prin tot ce face, urmărește atingerea binelui, numai că, de fiecare dată, ajunge să se situeze de partea opusă, creându-și mici necazuri, necazuri care îl distrează pe cititor, tocmai pentru că izvorăsc dintr-o nevinovăție absolută pentru un copil care vrea cu ardoare să realizeze ceva în viață, să imite, pe cât posibil, pe adulți, care are un spirit de observație foarte dezvoltat, care, cu mintea sa de copil, încearcă să judece tot ceea ce îl înconjoară, dar ce reușește foarte bine este să stârnească râsul. Acțiunile sale sunt glume sau farse elaborate, specifice unui copil extrem de dotat din punct de vedere cerebral. Înclin să cred că, deși era luat foarte în serios de ai săi, tacit chiar ei se amuzau de imaginația sa bogată în ale jocului.

El face din satul său un loc unde gluma stă pitită în fiecare ogradă, în fiecare livadă, după garduri, după fiecare cot de drum, pe uliță, pe Valea Șomuzului, așteptând să fie depistată, astfel încât satul, de un pitoresc neobișnuit, se transformă într-o scenă pe care se desfășoară un nesfârșit festival de umor.

Este adevărat că unele lucruri sunt voit exagerate de autor, tocmai pentru a obține un efect de șoc pentru cel care parcurge paginile cărții, și chiar își atinge scopul. De fapt, el se poartă în așa fel încât să pară mult mai naiv și mai neștiutor decât este, poate și dintr-o prea mare modestie, dar setea de cunoaștere îl va urmări tot timpul, această sete nu o va putea ascunde niciodată. Viitorul va scoate la iveală un om realizat: geolog, pictor și acum și scriitor. Iată, cu această carte reușește să facă o frescă de dimensiuni considerabile a satului natal. Am convingerea că ai săi vor aprecia cum se cuvine povestirile, citind, printre rânduri, și nostalgia și dragostea cu care au fost scrise.

Sunt multe, foarte multe de spus despre David Croitor. Un lucru e sigur, toată viața s-a străduit să zboare cât mai sus, o spune și într-una din povestirile sale, a fost dorința sa cea mai mare, vis care l-a urmărit continuu și pe care a reușit să-l atingă, a reușit cu personalitatea sa foarte complexă să se autodepășească.

Nu-mi rămâne decât să las cititorul să descopere, în proza încărcată de umor a celor 32 de povestiri, nostime întâmplări, cu parfum de sărbătoare literară, motiv pentru care să zâmbească sau să râdă cu gura până la urechi, așa cum am făcut-o și eu.

Gheorghe Vicol
Scriitor, membru al
Uniunii Scriitorilor din România

UN FEL DE CV

M-am născut destul de demult, într-o primăvară ploioasă și rece. După câteva zile, mama și tata m-au adus pe brațe doisprezece kilometri, din Suceava până în Liteni. Au mers pe jos, schimbând „greutatea” când la unul, când la altul. Am ajuns cu bine.

Trei ani am plâns ca zăludul, aducându-i pe ai mei aproape de pragul nebuniei. La doi ani și jumătate am luat prima palmă peste degete, pentru că am strivit, la rându-mi, degetul mic al unei gogoși sub formă de palmă... Palmă pentru palmă...

La patru ani am fost lăsat singur acasă, în timp ce toți ai mei erau în grădină, la prășit. Am profitat din plin, așa că am scos toate paiele din pat și le-am întins pe jos, după care m-am culcat în mijlocul casei. Pe paie, bine-nțeleș. După un somn zdravăn, m-am trezit cu o poftă nebună să mănânc ceva. Am mâncat ce am avut la îndemână, ceva destul de „bio”, produs în casă, mângăindu-mă peste tot, dar mai ales pe mâini și pe la gură. Așa m-au găsit părinții când au intrat în casă, cu burta plină și râzând de mama focului. Mama și-a pus mâinile în cap și a început să se vaiete, după ce a analizat, mai în detaliu, toată scena. Tata a zâmbit împăciuitor și i-a spus mamei să stea liniștită, că, la cât am mâncat, o să am mare noroc în viață! Se pare că a avut dreptate. Apoi tata m-a luat pe sus, atent să nu se ungă cu „marfa”, m-a scos afară și m-a băgat cu totul într-un butoi plin cu apă de la streășină. M-a învățit de câteva ori, după care m-a scos din butoi și m-a clătit, aruncând o găleată de apă curată peste mine. În două minute eram ca nou.

La cinci ani, tata mi-a zis că-i momentul să intru în pâine, adică, mai precis, că trebuie să fac și eu ceva, că nu se mai poate așa, să stau să dorm, să mănânc și să mă îngraș ca un purcel. Trebuie să te apuci de ceva, zicea tata, orice, o meserie cât de mică tot e mai bună decât să stai toată ziua ca trântorul! Îmi plăcea cuvântul meserie, suna interesant, era ceva nou în vocabularul meu, destul de redus la acea vârstă. Ce-i aceea meserie? îl întreb pe tata. Să faci ceva, să faci bine și până la capăt, asta înseamnă meserie! răspunde tata. Dacă mătur prin casă și stau cuminte, e meserie sau nu? insist eu. Dacă mături, e meserie, dacă îmi dai o cană de apă, e tot meserie, dar dacă stai cuminte, nu-i meserie, dar nici bătaie nu iei! spune tata.

După ce am analizat puțin răspunsul, mi-am dat seama că tata are mare dreptate; de altfel, observasem, de-a lungul anilor mei că, dacă stau liniștit, n-o iau pe spinare, așa că mă hotărâsem să stau și mai liniștit. Nenorocirea însă era că uitam de hotărâre și făceam iarăși tot felul de năzbâtii, care nu rămâneau nepedepsite.

După câteva zile, i-am spus tatei că sunt nerăbdător să încep o meserie care să mă țină ocupat și să nu mai fac prostii, deoarece aveam pielea tăbăcită după urechi de la atâtea palme. Tata a zis: Bine, uite, prima meserie este să dai grăunțe la găini! Tu stai pe prispă, iei cu mâna grăunțele din oală și le arunci în curte.

Am început imediat treaba, astfel că găinile se buluceau pe pragul casei, mai-mai să-mi intre în oală. Eram în culmea fericirii să văd valul de găini tăbărând și depinzând de mine. Am început să fac figuri, astfel că aruncam un pumn de grăunțe la distanță și găinile acolo, buluc, apoi aruncam pe trepte și nebunele făceau, la clipeală, stânga-mprejur și mă trezeam cu ele în brațe. Rămas singur, doar eu și găinile, cu banița plină de grăunțe, n-am știut când să mă opresc și era cât pe ce să omor toate orătăniile, prin supraalimentație. În următoarele zile, tata le-a băgat pe toate la dietă.

Odată specializat în hrănirea găinilor și având rezultate peste așteptări, tata s-a gândit să mă promoveze, astfel că am început să fac și alte lucruri. Meseriile mele au fost, de-a lungul timpului, următoarele: între cinci și șapte ani am fost cu găștele, apoi, până la 15 ani, când am intrat la liceu, am fost cu vaca. Odată intrat la liceu, prinzând ceva mușchi la biceps, am devenit, până la plecarea în armată, adică la 20 de ani, salahor la casa pe care o construia tata și care nu se mai termina.

După liceu n-am dat la facultate, pentru că ai mei voiau să mă facă muncitor, să am banii mei și să mă vadă plecat de pe capul lor, așa că am ajuns strungar în București. După vreun an de strungărie, am devenit lozincar, adică scriam lozinci despre producția socialistă, care creștea până la nori, astfel încât graficele ieșeau din cadrul tablei. După câteva luni de scris la lozinci, m-au dat afară, pe motive că aș fi zis ceva de rău despre Ceaușescu. Cam un an am făcut foamea, mâncând resturi din piața Unirii, noroc că încă nu se demolase.

La 25 de ani am reușit la facultate și, cum eram sărac lipit, mă ocupam cu tăiatul și căratul lemnului pe la bătrânii de pe Ienăchiță Văcărescu. Uneori curățam sobele de funingine, reparam prize, schimbam siguranțe.

După facultate, am fost vreun an inginer, apoi a venit revoluția și am rămas șomer. Am scris firme pentru primii privatizați. Am vândut tablouri la belgienii care veniseră cu ajutoare, zvonindu-se că aș fi devenit milionar în dolari. După șomaj, timp de un an am fost profesor suplinitor, undeva într-un sat din Oltenia, am predat rusă, franceză, desen, apoi chimie și fizică, apoi am predat cheile și am plecat.

În '95 am încercat toată agoniseala într-un tir, mi-am luat nevasta și fetele și am plecat la Suceava cu gânduri mărețe. Odată ajuns în Suceava, prietenul meu, care era director la muzeu și care mă asigurase că mă ajută să răzbat prin hățiturile artei, a murit

într-un accident. Am rămas fără niciun sprijin, speranțe nu, bani nu, necazuri din plin, astfel încât am fost nevoit să lucrez „cu ziua” la cărat moloz și alte alea, apoi, timp de vreo doi ani, am făcut haine de piele, împreună cu doi frați de-ai mei. În '97 ajunsesem la capătul puterilor și al răbdării, așa că am hotărât să mă mut la Vatra Dornei, fără gânduri mărețe, mai mult așa, ca să schimb decorul...

În Vatra Dornei am făcut tâmplărie și am devenit pensionar, adică mi-am transformat casa în pensiune, dar n-a ținut, era greu de gestionat, iar turiștii capricioși, încât am vândut totul și m-am mutat la gazdă, la 46 de ani...

Mi-am făcut altă casă, de data asta cu atelier de pictură. De la 15 ani, în paralel cu toate meseriile, am pictat mai bine, mai rău, cum am putut, sperând ca într-o zi să ies la lumină. Slavă Domnului că am reușit!

Acum totul e ok, nu mă plâng de sărăcie, în schimb nu mă lasă gândul că trebuie să intru și eu în rândul oamenilor, adică mai trebuie să devin scriitor, poet, eseist, critic de artă și teatru, publicist, editor senior, doctor, apoi, dacă mă vor mai ține puterile, țintesc sus de tot, adică să devin politician vreo două-trei mandate, după care să-mi trag o pensie nesimțită și, într-un final, pe la două-trei sute de ani să mor, așa cum mor toți politicienii, pentru că ei nu se gândesc la o speranță de viață de 60-70 de ani, asta-i pentru proști, așa zic ei... Normal.

LA VÂNĂTOARE DE IEPURI

De mic copil am fost fascinat de războaie, dar nu războaie de țesut, ci războaie adevărate, bătălii pe viață și pe moarte între viteji adevărați, bărbați puternici, gata să moară în lupte pentru lucruri mari.

Evident că la cinci-șase ani nu aveam habar despre ceea ce înseamnă un război, însă mi-aduc aminte că într-o zi a venit la noi un om care ne-a adus o carte cu care să ne jucăm. Înainte de a-l întreba pe tata ce scrie pe coperta cărții, am luat-o și am răsfoit-o la repezeală, căutând poze. După ce a plecat omul care ne-a adus cartea pe post de jucărie, tata mi-a smuls-o din mână și a citit cu glas tare: „Istoria, manual pentru clasa a patra”. Apoi a început s-o răsfoiască sub privirile mele nerăbdătoare, să citească repede, cu glas tare, frânturi de frază, să comenteze, gesticulând, câte o poză, dar mai ales să se mire de ceea ce găsea el scris acolo.

Văzând că întârzie să-mi înapoieze cartea, m-am suit pe pat lângă el și am început să trag de file, astfel încât am și rupt câteva. Tata s-a enervat, m-a pișcat ușor peste mână și mi-a zis apăsător și cu revoltă în glas: De ce nu ești cuminte și n-ai răbdare, nu vezi că ai rupt cartea de istorie? Nu văzusem multe cărți până la vremea aceea, dar a fost destul ca să-mi fac o idee despre faptul că o carte bună era o carte cât mai groasă, cu foi cât mai multe, numai bune pentru aprins focul în sobă. Însă cartea de față era o carte de istorie, care nici măcar nu era atât de groasă încât să aibă cine știe ce valoare și totuși tata s-a supărat atât de rău că am rupt din greșeală câteva colțuri de foaie. Atunci l-am întrebat: Tată, dar ce-i cu *istoria* asta, de ții așa de mult la ea?

La început, tata s-a uitat cam ciudat la mine, nu pentru că întrebarea ar fi fost ciudată, ci pentru faptul că nu găsea un răspuns pe măsură, un răspuns care să mă mulțumească și să-l las în pace, să nu-l mai bat la cap. Măi băiete, îmi spune tata cu voce gravă, istoria înseamnă oameni care se bat între ei, ca să vadă cine-i mai tare. Parcă încep să pricep câte ceva, dar nu destul, fapt pentru care continui cu sâcâiala: Adică atunci când s-au bătut pe ulița noastră badea Nicolai și cu moșu' Leonte, a fost război? Precis că tata nu se aștepta la un asemenea exemplu, de aceea a și zâmbit ușor, apoi a răspuns: Nu, măi băiete, ceea ce au făcut badea Nicolai și cu moșu' Leonte a fost o prostie, ăla nu-i război, războiul este când se bat oameni mulți, la grămadă, și se omoară între ei, pe când badea Nicolai și cu moșu' Leonte, după ce s-au bătut bine, s-au șters de sânge și de glod și au plecat la bufet să bea țuică bătrână, ziceau că-i bună pentru împăcare. Și chiar s-au împăcat destul de bine, pentru că, timp de o săptămână, a fost liniște pe uliță.

L-am întrebat apoi pe tata de ce se bat oamenii, ce au de împărțit, de ce nu stau cuminți, fără să-și care ciomege în cap, de ce, de ce, de ce și tot așa, până când tata s-a plictisit rău de tot, mai ales că nici nu găsea răspunsuri pentru toate întrebările mele. Ca să scape de mine, mi-a înapoiat cartea și mi-a spus doar atât: Cine câștigă războiul este cel mai tare, toți trebuie să asculte de el, să se plece în fața lui și chiar să-i pupe mâna, la nevoie. Atunci m-am luminat și i-am replicat scurt: Aha, acum înțeleg, înseamnă că popa de la noi din sat a câștigat războiul, pentru că toată lumea îi pupă mâna, nu-i așa? Tata s-a fâstăcit binișor, nu mai știa cum să se descurce cu mine și, înainte de a mă lăsa și să plece la treburile lui, mi-a mai zis: Popa nu-i cel mai tare, pentru că n-are pușcă, cel mai tare este milițianul, asta ca să știi și să te ferești. Tata dă să plece, însă eu nu-l slăbesc o clipă: Tată, vreau și eu pușcă, să fiu cel mai tare de pe uliță! Tata dă, a lehamite, din mână și mă lasă, spunându-mi să mă uit în carte și să-mi bag mințile în cap.

Am rămas singur, chinuit de faptul că ceva nu-i în regulă în ceea ce mi-a spus tata și știu că tata nu minte. Nu-mi puteam explica totuși cum se face că, deși popa nu are pușcă, toți oamenii se pleacă înaintea lui și-i pupă mâna, pe când milițianul are pușcă, iar oamenii nu numai că nu-i pupă mâna, dar când îl văd ori îl ocolesc, ori trec pe lângă el, slobozind pe nas câteva înjurături de mamă și de tot neamul lui din Dolhasca, pripășit pe valea noastră liniștită.

După ce am chinuit biata „Istorie”, sorbindu-i cu sete toate pozele în care vedeam oameni cu săbii, arcuri și săgeți, sulite și buzdugane, am luat hotărârea fermă că neapărat trebuie să fiu și eu ca ei, să fiu înarmat până-n dinți și să-i pun la punct pe toți cei care au râs de mine. Și au râs destui. În primul rând își băteau joc de mine copiii de pe uliță, pentru că eram cam slăbănog, puțin crăcănat, nu puteam zice „r” și, pe deasupra, aveam și o tăietură la buza de sus, ceea ce făcea ca toți să strige după mine „buză de iepure”. Asta mă enerva cel mai tare, de aceea dorința mea de răzbunare și instinctul meu de războinic începuseră să prindă contur. Nu erau zile, dar mai ales nopți, în care mintea mea să stea liniștită, astfel că întruna „meșteream” și inventam tot felul de metode de punere la punct a dușmanului. De asemenea, mintea mea era plină de arcuri cu săgeți, cu sulite, cuțite și mai ales săbii îndoite, așa cum am văzut în carte.

După ce totul a fost „proiectat” în capul meu, am trecut la fapte. Am luat un cuțit din bucătărie, l-am ascuțit pe un pietroi de sub talpa casei și am pornit hotărât spre tufa de loză de pe malul Șomuzului, ca să-mi tai două-trei vergele pentru arc. Loza e cea mai bună, pentru că se îndoie tare și nu se rupe, așa mi-a spus moșu’ Leonte atunci când i-am cerut unele detalii despre cum se face un arc. Moșu’ Leonte știa multe treburi despre arme, el fiind rus și luptase în război, așa că nu a ezitat să-mi împărtășească și mie câteva din tainele lui, mai ales că eu aveam răbdare să-l ascult,

cu gura căscată, ceasuri întregi. Uneori, când povestea plângea, dar pe ascuns, ca să nu-l văd eu și să-i fie rușine. Odată mi-a spus că, dacă ar avea el o putere mare de tot, mondială, și-ar face un tun cât casa și i-ar împușca pe toți comuniștii, să nu mai rămână nici unul, măcar de sămânță. Îmi plăcea de el și mi-aș fi dorit din tot sufletul să-și poată face tunul și să mă ia și pe mine cu el, să împușcăm la comuniști pe rupte. Nu știam ce-s comuniștii, credeam că-s niște animale uriașe și rele, iar când l-am întrebat, și-a pus degetul în dreptul gurii și mi-a șoptit că nu-i bine nici măcar să întreb, nicidecum să mai și aflui. M-a asigurat însă că voi avea ocazia să-i întâlnesc pe blestemați mai târziu, când voi crește mare.

După ce mi-am făcut două arcuri, unul de rezervă, am plecat pe luncă și am smuls câteva trestii mai sănătoase, pentru săgeți. Dintr-o traistă veche, luată pe furiș din podul casei, de la grindă, mi-am făcut o tolba, pe care am ticsit-o până la refuz cu săgeți, numai una și una, toate cu câte un cui de draniță în vârf.

Mi-am pus tolba pe umăr, iar arcul bine întins mi l-am trecut de-a curmezișul peste piept. Am deschis porțița din fundul ogrăzii, am luat-o prin spatele șurii, am trecut prin păpușoiul lui George a lui Ipaci, am traversat pârloaga și am ajuns pe dealul peste care trece cărarea ce duce la Zaharești.

Pe buza râpei stăteau tolăniți badea Ilie și badea Nicolai a Martei, fiecare cu câte un chiștoc de țigară „Mărășești” în colțul gurii și vorbeau, aruncând din când în când și câte o privire la vitele care pășteau liniștite pe coastă. În vale, pe lângă Șomuz, tata încerca motoreta „Carpați”, pe care tocmai și-o cumpărase din Suceava. Spunea că trebuie să facă opturi pentru examen. Treaba lui. Nici nu l-am băgat în seamă și nici el pe mine. Mă simțeam bazat, aveam arcul și tolba plină, cine avea curajul să se pună cu mine? Nici măcar tata, care nu mă lăsa să umblu teleleu în mijlocul zilei.

M-am apropiat cu destul curaj de cei doi bătrâni, nu pentru că aş fi vrut să le fac ceva, ci mai mult ca să mă bage ei în seamă şi să afle, în sfârşit, cu cine au de-a face. Nu mai eram un nimeni, ca până mai ieri! Eram convins de asta, băgam mâna-n foc.

Nea Ilie şi badea Nicolai, luaţi pe nepregătite, s-au întors, ca la comandă, spre mine şi cred că au rămas aşa, cu ochii holbaţi, câteva minute bune, dacă nu şi mai mult. Nu le venea să creadă! Adevărul este că prezenţa mea impunea, asta fără nicio discuţie. Pe vremea aceea eram blond, aproape spălăcit, slab, cu mâinile ca nişte beţe, desculţ, cu picioarele ca două grisine, peste care trăsese o pereche de chiloţi albaştri de doc, cam lălâi, dar asta nu conta. Conta doar faptul că aveam arc şi săgeţi cu un cui la capăt, mortale de-a dreptul. Acolo stătea puterea mea nemăsurată, iar cei doi moşnegi ştiau asta şi n-ar fi vrut s-o simtă pe pielea lor. De aceea, după minute întregi în care s-au mirat şi răsmirat, au îndrăznit să mă întrebe cu glas moale: Măi Davide, tu eşti, măi băiete, sau e altul? Unde ai pornit aşa de înarmat până-n dinţi, pe cine vrei tu să baţi, cin' te-a supărat, măi flăcăule bun? Le răspund, destul de serios: Eu sunt, bade Ilie, ce, nu se vede? Am plecat să-i caut pe cei care mă tot batjocoresc şi să le trag câte o săgeată în fund, ca să nu le mai ardă lor de treburi din astea.

Atât nea Ilie, cât şi moş Nicolai, nu îndrăznesc să mă contrazică, pentru că exact în momentul acela mi-am scos arcul şi tocmai potriveam o săgeată ascuţită îndreptată cam spre ei, de aceea mi-au zis, mai mult şoptit: Bine, bine, vedem că ai arc şi săgeţi cu duiumul, dar de nimerit, ştii să nimeri? Ce întrebare! Păi cum să nu ştiu, răspund eu, ce, crezi că eu mă joc, la mine-i treabă serioasă! Păi, dacă ştii, uite, vezi lanul de grâu din faţa noastră, du-te şi stârneşte un iepure şi bagă-i o săgeată în măduvă! Bună idee, îmi zic. Poate fac rost şi de carne pentru amiază, că şi aşa eram sătul de mămăligă şi barabule prăjite.

În vremea aceea, iepurii erau peste tot, cum intrai într-un lan de grâu, nu făceai zece pași și țuști, un iepure sărea în fața ta și o lua la goană, de nici n-aveai timp să vezi ce culoare are. Singura problemă era cum să-i prinzi, însă nu pentru mine. Eu aveam arc, așa că lucrurile stăteau cu totul altfel decât înainte.

Mă îndrept spre lanul de grâu și intru. Grâul este cât mine de înalt, așa că nu văd nimic, dar înaintez cu arcul ridicat deasupra grâului, cu săgeata deja potrivită și încordată, gata de tragere. În câteva clipe, din fața mea sare un iepure mare cât un câine și cu urechile măgărești îndreptate în sus. Din două salturi, este la douăzeci de pași în fața mea. Slobod săgeata. Vântul îmi duce săgeata într-o parte, timp în care iepurele se pierde către linia orizontului. Era cafeniu deschis, atât am apucat să văd.

Am ieșit din lanul de grâu și m-am întors la cei doi bătrâni, care își aruncau priviri cu subînțeles și râdeau discret, în barbă. Nu eram dezamăgit, pierdusem o luptă, dar nu războiul. Iepuri erau destui, trebuia doar să-mi schimb strategia.

Nea Ilie, căci el era mai vorbăreț, mă întrebă: Ei, bărbate, cum stai cu iepurii? Câți ai prins, că nu văd niciunul, sau poate-s prea mulți și grei, de nu i-ai putut aduce pe toți, dar las' că-l chemăm pe Ion a Dorii, cu căruța, dacă e cazul! Sau poate n-ai prins niciunul? Era clar că mă lua în bășcălie, o făcea pe față și tare mă mânca degetul de la mâna dreaptă să așez o săgeată în arc și să i-o trag drept în scăfârlie, să-i fac o bortă cât toate zilele în basca aia pleoștită și veche de o sută de ani. M-am stăpânit însă, ce rost avea să stric o săgeată bună pe un moșneag știrb. Tot el, ca să mă îmbuneze și să mai aline din tristețea mea, îmi spune că poate nu-i bun arcul, sau săgețile nu-s destul de ascuțite, la care eu îi răspund, stăpân pe situație: Bade Ilie, arcul e bun, la fel și săgețile, problema este la iepuri, fug prea repede și eu n-am destul timp să potrivesc săgeata și, până să trag, ei sunt aproape de Șanțul cel Mare. Apoi și grâul este prea înalt, dar ai să vezi că, după ce se cosește, altfel va

sta treaba, parcă văd că n-o să mai am loc în șandrama să pun atâția iepuri câți o să prind, o să vezi matale și atunci mai vorbim noi!

Badea Nicolai, care a tăcut până la momentul cu pricina, își aprinde un muc de țigară, trage două fumuri, tușește ca dintr-un hâu, apoi îmi spune blând: Măi băiete, eu văd că tu ești pornit și nimeni nu-ți mai poate scoate iepurii din cap, așa că uite cum stă treaba: iepurii nu se prind așa cum crezi tu, trebuie să folosești altă metodă, una sigură și care nu dă greș niciodată. Hmm, încep să devin curios. Păi, hai, spune-mi, care-i metoda, că nu mai pot de nerăbdare!

Moș Nicolai mă trage lângă el, își apropie mustața galbenă și puturoasă de la țigări de urechea mea, înțepându-mă îngrozitor, apoi șoptește în așa fel ca să nu audă bade Ilie: Măi Daviduță, fii atent la ce-ți spun eu! Te duci acasă și iei niște sare, cât poți de multă, apoi vii cu ea aici, o pui frumos pe coada iepurilor și, în felul acesta, i-ai prins cât ai clipi, înțelegi? Fiind gata să pun mâna pe un așa mare secret, am spus dintr-o răsuflare: Sigur că am înțeles, mă și duc după sare imediat. Hai, valea, și să te văd cu sarea, să băgăm spaima în iepuri, ai înțeles? mă mai întreabă moș Nicolai. N-am mai avut vreme să zic *da*, că am și sărit ca un arc și direcția bucătăria de vară, unde știam eu că ține bunica sarea, într-un fel de cutie de tablă agățată undeva, într-un cui, pe perete. Am luat cutia cu totul, apoi, cu ambele mâini, am umplut buzunarele de la chiloții albaștri de doc. Bună treabă, mi-am zis, de acum să dea norocul să văd cât mai mulți iepuri și s-a zis cu ei.

În timp ce îndesam sarea în buzunare, mintea mea nu stătea degeaba, lucra din greu, astfel că mi-a încolțit ideea înfricoșătoare că, până ajung eu cu sarea, moș Nicolai ar putea să-i vândă secretul lui nea Ilie și atunci totu-i pierdut, după cum îl știu eu gură-spartă. Parcă-l văd cum îl și cheamă pe Costică a Dorii, băiatul lui Ion a Dorii, care-i de-o seamă cu mine, îi spune secretul și, până ajung eu, Costică a și pus sare pe cozile tuturor iepurilor și eu rămân iar

de prost. Bine, și până acum rămâneam tot timpul de prost, dar cel puțin atunci nu aveam arc, acum însă e altceva, prost cu arc încă n-am văzut. În fine, mă gândesc că poate Costică nu-i acasă, așa că toți iepurii îmi rămân mie.

Apare însă o altă problemă: dacă nu-mi ajunge sarea, oare n-ar trebui să fac rost de mai multă? Îmi amintesc, ca prin minune, că bunica are în grajd o traistă plină cu sare, din care pune în ciubărul cu pleavă muiată atunci când dă de mâncare vitelor. Alerg spre grajd, intru și, imediat după ușă, agățată într-un piron ruginit, stă traista cu sare. Mă urc pe marginea ciubărului și dau să iau câțiva pumni de sare și să-i bag în buzunar, însă constat că nu mai am loc. Atunci mă hotărâsc să iau toată traista, să fac o treabă ca lumea și să prind toți iepurii din zonă; vorba aia, ori merg la prins iepuri, ori stau acasă, din două una. Mulțumit, ies din grajd și pășesc cu greu, din cauza traistei cu sare, care este grozav de grea, încât trebuie s-o car cu ambele mâini. Merită efortul, mi-am zis, încurajându-mă și gândindu-mă la grămezile de iepuri pe care-i voi prinde.

Mai aveam câțiva pași până să ajung la moș Nicolai, când, deodată, m-a fulgerat gândul că nu voi avea unde pune atâția iepuri și atunci ce-o să mă fac? Chiar dacă umplu șura, șoapra și șandramaua, și tot ar mai rămâne iepuri. Gândul acesta a început să mă necăjească rău, încât a trebuit să iau o hotărâre pe moment, așa că mi-am zis că nu voi prinde toți iepurii, ci voi mai lăsa și pe la anul, ca să fie de sămânță.

Cu acest plan bine pus la punct am ajuns, în sfârșit, ud learcă de la căratul traistei, lângă cei doi bătrâni. Am aruncat traista jos, în fața lor, m-am îndreptat spre moș Nicolai, m-am aplecat și i-am spus la ureche: Am adus sarea pentru prins iepuri, e destulă? Este, este, îmi spune, cu voce plăpândă, moș Nicolai. Păi dacă este, continui eu nerăbdător, cum procedez cu iepurii, unde trebuie să pun sarea, pe coadă sau sub coadă, vreau să știu exact, că

eu nu glumesc cu treaba asta. Moș Nicolai, împreună cu badea Ilie, se uită la mine cu îngăduință, dar și cu milă, și-mi spun într-un glas: Nu contează, poți s-o pui și pe coadă, și sub coadă, oricum e bine. Bine, zic eu, dacă totul este în regulă, pot să încep treaba? Sigur, îmi zic cei doi, hai, ia sarea și dă-i bății!

Iau, pentru început, doar sarea din buzunare, zicându-mi să las traista pentru mai târziu. Intru tiptil în lanul cu grâu. Aveam arcul și tolba la mine, deși moș Nicolai a zis că nu este nevoie, din moment ce am sarea, însă eu nu m-am dat bătut, spunându-mi în gând că una este să te vadă iepurii cu arcul la piept și alta cu mâinile goale, contează și impresia făcută, nu?

Așadar, înarmat cu de toate, încep atacul final asupra urecheaților. După nici trei minute, hop, sare primul, unul mare cât un cârlan. Întind mâna spre coada lui, însă constat cu amărăciune că, până ce mâna mea a făcut drumul de la buzunar până în față, iepurele era deja de mult plecat spre Zaharești.

Văzând eșecul, m-am întors amărât și i-am reproșat lui moș Nicolae următoarele: Păi n-ai zis matale că, dacă aduc sarea, pot să prind câți iepuri vreau și uite că n-am prins nimic! Păi de ce n-ai prins nimic, întrebă moș Nicolai, nu i-ai pus sare pe coadă? Păi așa fi vrut eu, dar până să-i pun, iepurele a fugit ca din pușcă, n-a vrut să stea nici măcar să se uite la mine!

Moș Nicolai și cu badea Ilie m-au privit duios, zicându-mi din nou, amândoi deodată, cu voci scăzute, cu milă și cu lacrimi în ochi: Măi Davide, dacă iepurii ar sta să le pună oamenii sare pe coadă, de mult n-ai mai fi văzut nici sămânță de iepure pe aici, vezi, asta-i treaba cu iepurii, că nu stau să le pui sare pe coadă, fug, ce să le faci?!

Dezamăgit, am luat traista cu sare ca s-o duc înapoi în grajd, până nu observă bunica lipsa ei (asta îmi mai trebuia!) și am plecat agale, luând-o iarăși prin fundul grădinii, rușinat, fără iepuri, flămând și fără pic de vlagă, înțepat până la sânge pe picioare de

spirii din grâu. Aveam însă arcul și tolba plină cu săgeți. Am început să trag nervos în scândurile de la gard, în găini (spre norocul meu n-am nimerit niciuna), iar ultima săgeată am tras-o în sus, spre un cocostârc care zbura în înaltul cerului.

Săgeata n-a ajuns la cocostârc, cum n-a ajuns nici la iepuri, în schimb am văzut-o căzând în iarbă, la câțiva metri de mine, unde s-a și înfipt. Când m-am dus ca s-o iau, să mai trag o dată, mare mi-a fost mirarea să observ că săgeata era înfiptă într-o broască ce stătea în iarbă, ascunsă, cel mai probabil, de arșița soarelui. M-am gândit atunci la soarta bieteii broaște, dar și la soarta mea, pornisem la vânat cu gânduri mari, având mintea burdușită cu grămezi de iepuri și, când colo, m-am ales doar cu o amărâtă de broască.

De la această întâmplare au trecut mulți ani și, de fiecare dată când obișnuiesc să merg prin pădure după bureți, îmi iau la mine o bărdiță sau un cuțit pe care îl arunc în copaci, ca să văd dacă mai nimeresc ca altădată. Mă ascund de lume, mi-ar fi rușine să mă vadă cineva, om bătrân, aruncând cu barda sau cu cuțitul în copaci.

Îmi închipui însă că sunt copil și trag cu arcul. După himere sau după anii pierduți. Nu de puține ori întâlnesc, printre brazi, căprioare sau vulpi. Uneori dau peste iepuri care sar ca niște arcuri din fața mea și o zbughesc ca din pușcă spre vârful muntelui. Atunci, un instinct ancestral mă face să-mi duc mâna dreaptă la spate, pentru a scoate o săgeată din tolba. Dar în spate, peste umărul stâng, nu mai găsesc altceva decât povara celor peste cincizeci de ani scurși de la data acestei povești cu iz de copilărie.

O ZI DE PRIMĂVARĂ

Mi-aduc aminte că, la fiecare început de primăvară, toată ulița vorbea numai despre arat. Cum se întâlneau doi oameni, nu-și mai dădeau „bună ziua”, ci se salutau cu întrebarea: „Ce faci, băi Gio? (de la George) Ai arat?” „N-am arat, băi Vasăli, că n-am găsit plug!” răspundea celălalt. Deși satul era plin de cai și căruțe, în perioada aratului era tare greu să găsești pe cineva care să aibă plug bun, dar și doi cai zdraveni, care să fie în stare să tragă brazdă adâncă, nu numai să zgândărească pământul, așa cum făcea Ion a Dorii, cu mârtoaga lui deșelată.

Și la noi în casă, de dimineață până seara, numai despre asta se vorbea: Ce-o să facem, măi George, întreba agitată bunica, că uite, vremea-i bună, timpul e înaintat și noi tot n-am arat? Tata, copleșit de greutatea situației, dădea din umeri, neavând încă un răspuns clar la această întrebare, care-i măcina pe toți ai casei. Mama, care stătea mai retrasă, fiind prinsă cu cele două surori mai mici ale mele, intră și ea în discuție și propune ca, la o adică, așa, ca soluție de ultimă oră, să-l ia totuși pe Ion a Dorii și să rezolve odată problema, că dacă stăm după Arcadi a Doruți sau după Ionică a Ruzali, că, dragă Doamne, numai ei au cai buni, atunci ne prinde toamna și noi tot n-am arat. Tata dă a lehamite din mână, făcând să se înțeleagă că mama mai bine și-ar vedea de cei doi plozi obraznici decât să se bage în treburi la care numai bărbații se pricep. Mama nu se supără, știe că tata e apăsător, îngândurat și că nici noaptea nu poate dormi de grija pământului.

După ce tata a bătut satul în lung și în lat, după ce s-a săturat până peste cap de promisiuni de felul „să mor eu, băi Gio,

dacă mâine nu sunt la tine pe tarla, dimineață la cinci”, după ce mai că-i venea s-o ia ca zăludul spre Șanțul cel Mare și să nu se mai întoarcă, dintr-odată lucrurile au luat o întorsătură neașteptată. Ionică a Ruzali, de peste pod, a venit încă de dimineață, pe când soarele nu răsărise încă, iar noi dormeam duși, de parcă n-am fi avut nicio grijă, a deschis singur poarta cea mare de la drum, după care, printre câteva înjurături și icneli, a reușit să bage haramurile de cai cu nărav în ogradă. De fapt caii erau iepe, Luța (de la Steluța) și Doina, și amândouă erau cu nărav, adică zvârleau de mama focului, dar nea Ionică, om ca lumea și bazat, nu prea le băga în seamă, având la el, ca replică, întotdeauna, șăpu’ cu samahoanca și un set de sudalme bine adaptate la orice situație. Iepele erau foarte puternice, lucru de altfel recunoscut în tot satul și verificat într-o întrecere ad-hoc între toți cei care lucrau cu caii colectivului.

Caii colectivului fuseseră caii oamenilor cândva, însă, odată cu instaurarea comunismului, au fost confiscați împreună cu toate acareturile. Chiar și tata nu ezita să povestească, uneori printre lacrimi, cum i-a fost luat cu jașca la colectiv calul, împreună cu căruța și cu plugul. Prima dată i-au luat pământul, după ce l-au „lămurit” bine timp de două săptămâni la sfatul popular, într-o cameră unde a fost bătut și înfometat. După ce i-au luat pământul, au venit într-o zi doi ștabi hotărâți, însoțiți de niște vecini calici și vai de mama lor, că n-aveau nici după ce bea apă, dar deveniți în noua orânduire oameni de bază ai societății, și i-au cerut calul. Tata, deși se aștepta la asta, a făcut pe nizmău și i-a întrebat de la obraz: Cum adică să vă dau calul, nu-i destul că mi-ați luat pământul, ce mai vreți de la mine? Unul dintre cei veniți, un fel de șef al comisiei, l-a luat în bășcălie pe tata, spunându-i disprețitor: Păi la ce-ți mai trebuie calul, dacă tot n-ai pământ? Așa că mai bine dă-l poporului, că el are mare nevoie de el ca să urce pe culmile comunismului! Tata a priceput cum merg treburile și, cu toate că inima-i era grea, nu s-a putut abține să nu le-o zică în față, zâmbind

amar: Păi cu calul meu nu prea vă văd urcând spre comunism, când el de abia urcă dealul de la lele Marta, nu vedeți că-i bătrân și beteag, ce mai vreți de la el? După ce a dat a lehamite din mână, mulțumit oarecum că și-a descărcat sufletul, spunându-le verde în față tot ce-a avut de spus, s-a întors și a plecat spre grajd. După câteva minute bune, tata le-a dat calul, pe care unul din ei l-a luat de căpăstru și duși au fost. După câteva zile s-a aflat că bătrânul și credinciosul nostru cal a fost tăiat și dat la porcii colectivului, la cei din grajduri, nu la cei din birouri.

De îndată ce caii gospodariilor au devenit ai colectivului, s-au format perechi, au fost înhămați la căruțe și dați pe mâna unor netrebnici care n-au avut niciodată cai și care acum deveniseră „conductori”. Acești conductori se purtau într-un mod criminal cu caii, am văzut cu ochii mei cum încărcau căruțele foarte mult, apoi, în râsul tuturor, luau caii la bătaie cu biciul sau cu parul și se amuzau când bieteale animale nici nu puteau urni căruța. Parcă îi văd și acum, deși au trecut de atunci peste cincizeci de ani, cum înjurau, urlau și loveau fără milă caii peste tot, însă plăcerea cea mai mare era atunci când îi loveau peste bot.

În fine, acestea au fost vremurile, spunea mereu tata, de câte ori aduceam vorba despre cele petrecute. Cu toate acestea însă, au fost și oameni cu suflet, care nu numai că nu și-au bătut caii, dimpotrivă, se purtau cu ei cu multă blândețe, de parcă ar fi fost copiii sau frații lor. Printre aceștia au fost moșu' Leonte și Ionică a Ruzali, oameni pe care i-am cunoscut de aproape și care nu mă dădeau jos atunci când mă urcam pe furiș în spatele căruței.

Dar să revenim la povestea noastră. Într-o zi, după ce câțiva căruțași s-au adunat în fața bufetului la o „bătrână” de prune și după ce s-au abțiguit binișor, atât cât să le vină idei trăsnite și să prindă curaj, au început o discuție aprinsă despre ai cui cai sunt cei mai tari din sat. Asta a fost scânteia, iar de aici și până a-i pune pe cai să-și încerce puterile n-a mai fost decât un pas. Deja discuția

luase foc și mare lucru n-a lipsit ca totul să se transforme într-o bătaie în toată regula, cum s-a mai întâmplat de atâtea ori, când n-au ezitat să-și care ciomege și chiar pari în cap, fiind nevoie de intervenția milițianului, care a trebuit să tragă un foc în aer, pentru a calma spiritele.

După ce toți s-au liniștit oarecum, au decis, de comun acord, să treacă la fapte, carevasăzică să se termine cu vorbăria goală, în care fiecare zicea că perechea lui de cai este cea mai puternică și să se verifice în realitate, pe probate. S-au hotărât, așadar, să deshame caii de la căruțe și să-i lege, pe rând, de o răchită bătrână de când lumea și care părea de neclintit și să-și încerce puterile, iar care pereche de cai reușește să smulgă răchita din rădăcini sau s-o rupă, aceea va fi declarată cea mai tare. Lumea din sat, auzind zarvă și, mai ales, focul de pușcă tras de milițian, a început să se strângă ca la circ, curgând șuvoaie de pe ulițe, ca puhoiu', să vadă năzdrăvănia. Problema celor mai tari cai din sat devenise, în scurt timp, chestiune de mândrie locală, peste care nu se putea trece cu una, cu două. Pentru că hărmălaia era de neoprit, iar căruțașii nu aveau niciun dram de spirit de organizare, s-a stabilit de către mulțimea adunată, ca unul din gospodarii satului să ia frâiele și să devină un fel de arbitru în toată treaba asta. De asemenea, pentru că nimeni din cei cu căruțele nu voia să-și pună primul caii la încercare, s-a stabilit o ordine prin tragere la sorți, astfel că ultimul căzuse Ionică a Ruzali, care, când a văzut asta, a zâmbit șiret pe sub mustați, pentru că știa el ce știa, nu era prost...

Prima pereche de cai avea la îndemână cinci minute ca să smulgă răchita din rădăcină, astfel că, după ce caii au fost legați bine, stăpânul lor a început să strige la ei cât putea de tare, timp în care îi plesnea, pe rând, cu biciul de piele, cu noduri. Caii se smuceau, săreau în două picioare, nechezau, zvârleau cu copitele din spate, căruțașul urla din rărunchi, însă răchita n-avea nicio treabă, stătea nemișcată, ca și cum nimeni n-ar deranja-o, abia-abia

dacă se apleca puțin, ca să fie mai aproape de oameni și să le râdă în nas. După cele cinci minute de zbucium ale cailor și căruțașului, răchita a rămas neclintită, având doar o ușoară rană la baza trunchiului, acolo unde fusese legată funia.

A urmat a doua pereche de cai, apoi a treia și tot așa, până la a șasea pereche. Fiecare pereche reușea doar să gădile, cât de cât, bătrâna răchită, zdruncinând-o binișor, însă niciuna n-a reușit s-o urnească de la locul ei. După cele șase încercări, urmează ultima pereche, și anume – intră în concurs iepelul lui Ionică a Ruzali de peste pod. În timp ce ceilalți căruțași se opinteau și se luptau cu răchita, Ionică a stat și s-a gândit, a meditat, a tras concluzii, a socotit și, în cele din urmă, și-a zis că treaba asta cu răchita presupune nu numai forță, ci aici e vorba de o soluție bazată pe știința și psihologia calului, deși calul nu are suflet ca al omului, dar, în schimb, are suflu. Aici e toată chestia, își repeta Ionică în gând, ca nu cumva să uite, aici este vorba de dozarea științifică a efortului la cai, așa că las' că știu eu ce am de făcut, își zicea el cu oarecare mulțumire, mai ales că observase că toți cei dinaintea lui au zdruncinat destul de serios răchita, acum urma doar lovitură de grație, iar el va fi cel care o va da, în aplauzele și mirarea sătenilor adunați mai ceva ca la circ.

Conform strategiei sale secrete, Ionică se apropie de cele două iepe, le mângâie pe fiecare pe frunte, privindu-le duios în ochii lor mari și le spune pe nume: Doinița, Luța, hai fetelor, hai cu tata, hai că avem treabă, să nu mă faceți de râs, ați înțeles? Doina și Luța au nechezat la unison cu subînțeleș, după care l-au privit cu duioșie pe Ionică, dându-i de înțeles că poate conta pe ele.

Lumea adunată stătea cu sufletul la gură, așteptând deznodământul. Și nu erau puțini cei care veniseră din toate colțurile să vadă minunea, erau oameni de vază ai satului, dar și multă prostime gură-cască. Nu lipsea de la eveniment nici Ion a lu' Zavanică, nici Ciorcan, nici Talalău, nici Truman, nici Brașcanița, nici Garafina,

nici Genia lu' Costaneț, nici Babâz, nici Dudan, nici Bleharoiaia și nici mulți alții, numai unu' și unu'. Desigur, nu lipsea Vasâlan, care era așezat chiar în primele rânduri și care, fiind prins de eveniment, nu mai dădea atenție celor două râuri de mucii care izvorau bogat de sub nasul lui. Nimeni nu vorbea, doar câte unul, ici-colo, mai prin spate, își arăta, în puține cuvinte, neîncrederea, zicând: N-o smulge, n-are cum, degeaba se zbate! Ionică însă nu lua la inimă cele auzite, ci își puna în aplicare tacticos planul secret pe care-l gândise în momentele de adâncă meditație, astfel că, pe când toți erau cu ochii pe el, lasă caii legați de răchită și se îndreaptă spre căruța care fusese lăsată pe marginea drumului, mai la deal. Toți cei adunați nu știau ce se întâmplă, ba chiar, în minutele în care Ionică era la căruță, au început să șușotească între ei: Eram sigur că n-are curaj, uite, de frică a și plecat, v-am spus eu, degeaba se dă el mare și tare cu caii lui, că nu-i de nici o hasnă, numai vorbe spuse la beție, nimic mai mult!

Pe când spiritele se încinseseră de-a binelea, reapare, cu o figură serioasă, Ionică, ducând pe umăr un lanț gros, cu verigi mari. Lumea se holba la el ca la film și nu înțelegea nimic, însă Ionică le știa pe ale lui. Se cațără pe scorbura răchitei și înfășoară lanțul în partea de sus, lăsând să cadă spre pământ cele două capete. Lumea care privea a început să se lumineze când a văzut că locul de unde a legat Ionică lanțul era cât se poate de sus pe trunchiul răchitei, pe când toți ceilalți au legat răchita în partea de jos. După ce a coborât, Ionică a apucat cele două capete ale lanțului și le-a agățat de cârligul din spatele cailor, apoi s-a îndreptat săltând (el având un picior mai scurt, care nu se putea îndoi) spre cele două iepe, le-a mângâiat pe cap, le-a spus ceva la ureche, după care s-a așezat în fața lor, cu biciul ridicat, plesnind fioros aerul, strigând din toate puterile, de s-a îngrozit lumea din jur: Hai Luța, hai Doina, 'tu-i cremenea și amnariu, nu lăsa, hai amu cu toată forța, hai, așa, așa! În clipele următoare, răchita a fost smulsă din rădăcină și a căzut la

pământ, scârțâind sfâșietor, ca și cum și-ar fi dat duhul. Nările cailor fremătau, Ionică încă striga și înjura, apoi, încet-încet, s-a liniștit. S-a apropiat de cai și a început să-i sărute pe fiecare, pe frunte. Apoi a plâns preț de două lacrimi de bucurie. De atunci, Ionică a Ruzali a fost considerat omul cu cei mai tari cai din sat. Lucru verificat. Nu vorbe...

Așadar, iată-ne cu nea Ionică în curtea noastră, dimineața cu noaptea în cap, aducând cu el plugul, grapa și, evident, cei mai buni cai din sat. Tata a sărit ca ars din așternuturi și, de bucurie că, în sfârșit, i-a venit și lui rândul la arat, era să iasă afară în izmene, noroc cu mama, care l-a strigat și l-a întors din pragul ușii: Unde meri, măi omule, vrei să râdă lumea de noi? Treci și-ți ia nădragii pe tine! Tata s-a întors și în doi timpi și trei mișcări a fost afară și, după un schimb scurt de cuvinte cu nea Ionică, au luat-o împreună cu caili și plugul spre grădină.

Toate erau bune, doar un singur lucru nu era cum trebuie, și anume: mai era nevoie de încă un om care să samene grăunțele, înainte de a ara. Tata a zis că samănă el și l-a rugat pe nea Ionică să aibă un dram de răbdare, însă nea Ionică i-a spus-o verde în față: Băi Gio, ori arăm amu, ori nu mă mai vezi pe aici, că eu n-am timp de pierdut! Tata, neputând să scape ocazia și să rămână cu lotul nearat, bagă două degete în gură și trage un fâșcâit puternic spre casa lui Ion a Dorii, care stătea numai peste drum de casa noastră, și-l roagă frumos să ia el sacul cu grăunțe și să samene. Ion a Dorii vine și începe treaba exact în momentul când apărusem și eu în grădină, ca să văd cum se ară, și atunci observ că nea Ion ia cu pumnul grăunțele și le aruncă pe câmp, iar în urmă vine nea Ionică, ținând caili de căpăstru, urmat de tata, care ținea de coarnea plugului. Îmi place la nebunie să văd brazda neagră proaspăt întoarsă, îmi place și cum aruncă badea Ion grăunțele pe câmp, dar parcă și mai mult îmi place să văd cohorta de găini condusă de un cocoș guraliv care, cu lăcomie, tăbăra pe brazde și înfuleca

belșugul de râme apărute din fundul pământului. Eram atât de prins cu brazda, cu găinile și cu râmele încât, la un moment dat era cât pe ce să fiu călcat de cai, prilej cu care m-am procopsit cu o biciușcă usturătoare pe spinare și cu interdicția de a mai apărea prin grădină. Am fost alungat în ogradă și mi s-a spus ferm să nu mai ies de acolo, doamne ferește, că o s-o pățesc rău de tot dacă nu mă astâmpăr.

După ce am plâns câteva minute, pentru că nu mai aveam voie să părăsesc curtea, m-am liniștit și mi-a venit ideea să fac și eu ce făceau ceilalți în grădină. Am și trecut la fapte, deci m-am dus în cămară și am luat într-o traistă grâu, grăunțe și fasole, apoi am ieșit afară, mi-am pus traista pe umăr exact ca badea Ion și am început să samăn prin toată curtea. Și curtea noastră nu era tocmai mică. După ce am terminat o dată, am luat-o de la capăt, ca să fiu sigur că fac o treabă ca lumea. Am semănat peste tot, n-a mai rămas niciun locușor gol, chiar și pe lângă coliba câinelui am aruncat boabe, ca să fiu sigur pe lucrare.

Care era de fapt motivul pentru care am făcut asta? Mi se pare simplu de răspuns. Am vrut să le fac în ciudă părinților, dar mai ales tatii, pentru că m-a izgonit de pe tarla și nu a vrut să mă lase să văd aratul până la capăt, așa că eu mi-am zis în felul următor: Am să samăn în secret, aici în curte, grâu, porumb și fasole, n-am să suflu o vorbă nimănui despre asta și o să treacă o vreme, nimeni nu va bănuși nimic și numai dintr-odată se vor trezi cu ograda plină de păpușoi de doi metri, de grâu și de fasole și atunci o să-i văd eu cum o să trebuiască să meargă la vacă în grajd prin porumb sau făcându-și cărare prin grâu! Așa le trebuie, să mă țină minte! Ce-o să mai râd atunci de ei și, când vor întreba cine a făcut tărașenia, eu o să mă fac că plouă! Am terminat de semănat vreo câteva traiste bune, apoi, neavând ce face, am stat până seara și m-am uitat printre gard în grădină.

Seara, bunica a adus găinile la culcare mai devreme, deoarece găinile se culcă odată cu găinile, așa că bieteles păsări, burdușite de râme grase și zemoase, de abia se mai puteau ține pe picioare, iar de aburcat pe scărița care ducea la ușa bordeiului nici vorbă, așa că, împreună cu bunica, a trebuit să le luăm, pe rând, pe grășane și să le înghesuim în bordei. Am închis ușa cu foraițul și noapte bună!

În zilele care au urmat, făceam mereu înconjurul ogrăzii și, în mare secret, mă uitam dacă a răsărit ceva din ceea ce semănasem. Deocamdată nu era nimic încolțit, însă nu-mi făceam griji, deoarece nici în grădină nu apăruse nimic din semănătură, așa că mi-am zis că trebuie să am răbdare. După vreo două săptămâni, alergând prin grădină, observ că porumbul încolțise deja și era hăt mărișor. Vin acasă, mă uit atent prin curte și nu zăresc nici măcar un colț de porumb, grâu sau ce-oi mai fi semănat eu cândva. Doar câteva păpădii sub un gard stăteau liniștite la soare, iar găinile nu se atingeau de ele. În rest, curtea goală, numai lut, fără un fir de iarbă, măcar de leac.

M-am gândit că poate trebuie să mai aștept o vreme și am făcut-o și pe asta, până când porumbul din grădină era deja bun de prășit, iar al meu din curte nici nu răsărise. Atunci am început să intru la bănuieli, să-mi pun tot felul de întrebări, la care nu găseam răspuns nici în ruțul capului.

După ce am așteptat toată vara să crească ceea ce semănasem, mi-am pierdut răbdarea și nădejdea, astfel că într-o zi îmi calc pe mândrie și o întreb pe bunica: Bunico, spune-mi, cum se face că eu am semănat odată cu voi prin ogradă tot felul de semințe și nu a răsărit nimic, pe când în grădină uite ce mare este totul? Întrebarea mea a luat-o pe nepregătite pe bunica, însă, după câteva momente de gândire, începe să se lumineze la față și-mi spune: Aha, vasăzică tu ai golit lada de grăunțe și de grâu, că noi toată vara ne-am bătut capul, crezând că a venit cineva și a furat din

cămară? Măi băiete, tare multe prostii îți mai trec ție prin capul ăla, nu știi ce-o să ne mai facem cu tine! Lasă, bunico, îi răspund eu, că n-am semănat mult, stați fără grijă, că n-o să muriți de foame, uite, grădina e plină cu de toate, în curând o să fie iar cămara umplută, de n-o să mai fie loc! Mai rău este pentru mine, că uite, deși am semănat atâta sămânță, nu mi-a răsărit nimic, ce zici de asta? Păi ce să zic, răspunde bunica, nici nu avea cum să răsără ceva, din moment ce a doua zi găinile au mâncat toate grăunțele și grâul sau ce-i mai fi semănat tu acolo. N-ai decât, continuă bunica, să te duci să întrebi găinile de ce au făcut asta, ele s-ar putea să știe.

De la aceste întâmplări au trecut peste cincizeci de ani. Era într-o zi de primăvară și aveam șase ani. Eram copil, cu ochii larg deschiși spre întrebările vieții, întrebări care nu întotdeauna și-au găsit răspunsul. Parcă totul a fost ieri...

CUPRINS

	pag.
<i>Elogiu adus prostiei prin răs - prefață de Gheorghe Vicol</i>	7
Un fel de CV	13
La vânătoare de iepuri	17
O zi de primăvară	27
Povestire de Ispas	37
Lelea Saveta și radioul	45
Din nou la școală	53
Controlul	61
Mierea	69
Perioada prostiei	79
Prăjitura	89
Filmul	95
Nihailă	107
Marea bătălie cu barabule	125
Dom' Caspian	147
Din comunism, cu tristețe	167
De sărbători	179

Din cărți	187
Zborul	207
Naționale cu filtru	223
Profesorul	237
Admiratorii	249
O duminică din „epoca de aur”	261
Tanti Aurica și canabisul	267
Costică	273
Mama	285
Tata	291
Bunica și sănătatea	299
Cuțitașul peștișor	303
Din București, cu nostalgie...	309
Noaptea pe uliță	313
Vine frigul	317
Vreau să fiu mic!	319

